

רע"פ 5714/13 - תמיר חמד נ' מדינת ישראל

רע"פ 5714/13 - תמיר חמד נ' מדינת ישראל עליון

רע"פ 5714/13

תמיר חמד

נגד

מדינת ישראל

בית המשפט העליון

[28.10.2013]

כבוד השופט א' שהם

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים, בעפ"ת 11634-03-13, מיום 12.6.2013, שניתן

על-ידי השופטים א' כהן; מ' יועד הכהן; ע' שחם

בשם המבקש - עו"ד פנינה כהן-שנדר

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים, בעפ"ת 11634-03-13 (כב' השופטים א' כהן; מ' יועד הכהן; ע' שחם), מיום 12.6.2013, במסגרתו נדחה ערעורו של המבקש על פסק דינו של בית משפט השלום לתעבורה בירושלים, בפ"ל 5569-06-12 (כב' השופט י' ריבלין), מיום 20.1.2013.

רקע והליכים קודמים

2. בכתב אישום אשר הוגש נגד המבקש לבית משפט השלום לתעבורה בירושלים (להלן: בית המשפט לתעבורה), נטען, כי ביום 20.6.2012, בשעה 00:40 או בסמוך לכך, נהג המבקש ברכב פרטי, בפארק מגדל המים, מכיוון שדרות בן זאב לכיוון רחוב החרמון. המבקש נסע בפארק, אליו אסורה כניסת רכבים, בצורה "פרועה", ותוך שהוא עולה על מדרכות שני שוטרים במדים, שנכחו במקום, הבחינו ברכבו של המבקש, והורו לו, בעזרת קריאות וסימוני פנסים, לעצור. ואולם, במקום לציית להוראותיהם, האיץ המבקש את מהירות נסיעתו, ודהר אל עבר השוטרים, אשר נאלצו לסטות לצד הדרך על מנת שלא להיפגע. לבסוף, לאחר שפגע במדרכה והביא לפירוק האגוז של הרכב, נטש המבקש את רכבו, ונמלט רגלית מזירת האירוע, כאשר ניסיון מרדף רגלי של שוטרת אחריו, לא צלח. בכתב האישום נטען, כי במועד האירוע, נהג המבקש ללא רישיון נהיגה ופוליסת ביטוח תקפה, בעת שהוא היה מצוי בעונש פסילה מלקבל או להחזיק רישיון, ואגב הפרה של תנאי מעצר בית, בו היה נתון.

בגין מעשים אלו, ייוחסו למבקש העבירות הבאות: נהיגה פוחזת ברכב, לפי סעיף 1338(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); נהיגה ללא רישיון נהיגה, לפי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: פקודת התעבורה); אי ציות לאות של שוטר במדים, לפי תקנה 23(א)(2) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961; הפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו, לפי סעיף 275 לחוק העונשין; שימוש ברכב ללא פוליסת ביטוח בת תוקף, לפי סעיף 2 לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], תש"ל-1970; נהיגה בזמן פסילה, לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה; הפרת הוראה חוקית, לפי סעיף 287(א) לחוק העונשין.

3. ביום 1.7.2012, הורשע המבקש, על יסוד הודייתו, בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום. טרם שנגזר דינו של המבקש, הוגש, לבקשת בית המשפט לתעבורה, תסקיר מבחן בעניינו. מהתסקיר עולה, כי המבקש הוא כבן 23, וטרם מעצרו בפרשה זו, הוא התגורר בבית אימו בבית שמש, והתפרנס מעבודות שיפוצים. הוריו של המבקש התגרשו בעת שהמבקש היה כבן 3, וכעבור שנתיים נהרג אביו בתאונת דרכים. הנסיבות המשפחתיות והכלכליות הקשות, בהן גדל המבקש, הביאו להתפתחות מבנה אישיות, אשר הקשה על המבקש להשתלב במסגרות נורמטיביות, כדוגמת מסגרת לימודים או עבודה. לפיכך, פנה המבקש, כבר בגיל צעיר לעולם הפלילי, ובהיותו כבן 17, הוא נדון בפעם הראשונה למאסר בפועל. עוד צוין בתסקירו, כי מאז שנת 2007 ריצה המבקש שלושה עונשי מאסר, בגין ביצוע עבירות שונות, כאשר תקופת מאסרו האחרונה נמשכה כארבע וחצי שנים, והסתיימה בתחילת שנת 2012. המבקש טען בפני קצין המבחן, כי לאחר שחרורו מהמאסר האחרון, הוא נטל חלק בתוכנית שיקום פרטית, אך הוא חש כי מצבו מידרדר מפני שהוא לא טופל כראוי. על יסוד האמור לעיל, קבע שירות המבחן, כי יש ביכולתו לסייע למבקש, בשלב זה, והמליץ על "טיפול במסגרת סגורה, מציבת גבולות וסמכותית ובמידה ויביע נכונות לכך, יוכל [המבקש] להשתלב במסגרת טיפולית בשב"ס".

בפתח גזר דינו, עמד בית המשפט לתעבורה על עברו הפלילי המכביד של המבקש, אשר כולל שלוש הרשעות קודמות, בגין הוטלו עליו עונשי מאסר. מבין הרשעותיו הקודמות של המבקש, בולטת בחומרתה הרשעתו בת"פ 287/08, מיום 20.5.2009, בעבירות של סיכון חיי אדם, נהיגה ללא רישיון וללא ביטוח, בגין "מרדף חסר תקדים באורכו, בתעוזתו ובחומרתו", אשר נמשך על פני כ- 50 קילומטרים, ובמהלכו פרץ המבקש מספר מחסומים בניסיונו להימלט מפני המשטרה. בעקבות הרשעה זו, נדון המבקש לעונש מאסר בפועל של 4 שנים, וכן הוטל עליו עונש מאסר על תנאי של 18 חודשים, שהיה בתוקף בעת שביצע המבקש את העבירות, בהן הורשע בתיק הנוכחי. בית המשפט לתעבורה קבע, כי אין בכוחו של הרקע האישי הקשה של המבקש להצדיק את התנהלותו פורעת החוק, כאשר הוא שב ומבצע עבירות, חרף מאמצי שיקום שנעשו בעניינו, וריצוי עונשי מאסר לתקופות שונות. לפיכך נקבע, כי אין מנוס מלהטיל על המבקש עונש מאסר בפועל לתקופה ממושכת, ולפיכך, נגזרו על המבקש העונשים הבאים: הופעלו 18 חודשי המאסר המותנים, אשר הוטלו על המבקש בת"פ 287/08; וכן, נגזרו עליו שנתיים מאסר בפועל, אשר ירצו במצטבר לעונש המאסר על תנאי שהופעל, כך שעל המבקש לרצות 42 חודשי מאסר בפועל; כמו כן, הוטלו על המבקש 24 חודשי מאסר על תנאי, למשך 3 שנים, לבל יעבור אחת מהעבירות הבאות: נהיגה ללא רישיון נהיגה, נהיגה פוחזת, נהיגה תחת פסילת רישיון ואי ציות להוראות שוטר. עוד הורה בית המשפט לתעבורה, כי חוות הדעת הפסיכולוגית שהוגשה בעניינו של המבקש, תועבר לידי קצין הרפואה בשירות בתי הסוהר, על מנת לבחון אפשרויות טיפול מתאימות עבורו, במסגרת המאסר.

4. המבקש ערער על חומרת העונש לבית המשפט המחוזי בירושלים, וביום 12.6.2013, דחה בית המשפט המחוזי את ערעורו של המבקש. בית המשפט המחוזי התרשם כי המבקש אינו נרתע מאימת הדין, וחרף עונשי המאסר המותנים שהיו תלויים ועומדים נגדו, הוא שב לבצע עבירות, המסכנות את שלום הציבור. לפיכך, ובשים לב לאמור בתסקיר שירות המבחן, קבע בית המשפט המחוזי, כי עונש המאסר בפועל שהושת על המבקש, הכולל את הפעלת העונש המותנה במצטבר, הולם את חומרת העבירות, ואינו מצדיק את התערבותו. ואולם, לעניין עונש המאסר על תנאי, שהוטל על המבקש, קבע בית המשפט המחוזי כי ניתן למתנו, באופן שהוא יעמוד על 18 חודשים, במקום 24 חודשי מאסר על תנאי. עוד נקבע בפסק הדין, כי בהתאם להוראתו של בית המשפט לתעבורה, לגבי בחינת אפשרויות הטיפול במבקש, יועבר הלה לכלא "חרמון", שם ישתלב במחלקה לגמילה מאלכוהול.

בקשת רשות הערעור

5. המבקש, באמצעות באת כוחו עו"ד פנינה כהן-שנדר, הגיש בקשת רשות הערעור, על פסק דינו של בית המשפט המחוזי. בבקשה נטען, כי עניינו של המבקש מעורר סוגיה "אנושית-מצפונית", המצדיקה בחינה ב"גלגול שלישי", של חומרת עונש המאסר אשר הושת על המבקש. עוד טען המבקש, כי בקשתו חורגת מעניינו הפרטי, שכן היא נוגעת במדיניות הענישה הראויה, במקרים בהם נמצא הנאשם בראשיתו של תהליך טיפולי. המבקש עמד על נסיבות חייו הקשות, ופירט את השתלשלות האירועים אשר הביאה להדחתו לחיי הפשע, כבר בהיותו כבן 12. לטענתו של המבקש, המדובר בנסיבות חריגות, אשר ראוי היה כי בתי המשפט ייתנו להם משקל ממשי לקולא, בבואם לגזור את עונשו. המבקש הוסיף וטען, כי עונש המאסר הארוך שהוטל עליו ייפגע במאמצי שיקומו, והוא נסמך, לעניין זה, על חוות הדעת הפסיכולוגית שהוגשה בעניינו. עוד ציין המבקש, כי בעת מאסרו הקודם בכלא "אופק", כאשר ניתנה לו "הזדמנות אמיתית לשפר את חייו", הוא ניצל אותה במלואה, והשלים 10 שנות לימוד. ועתה, כאשר הוא מפגין מוטיבציה גבוהה להשתלב בהליך שיקומי בכלא "חרמון", על בית המשפט "לתת גמול למאמציו" ולהפחית במידת מה מעונשו. המבקש הוסיף וטען, כי הפעלת עונש מאסר על תנאי, בן 18 החודשים בגין הרשעה בעבירה של נהיגה ללא רישיון, איננה מידתית, וזאת בעיקר, כאשר עונש המאסר בפועל שהוטל עליו בתיק זה, חורג לחומרה, ממתחם הענישה הראוי לעבירות שביצע.

דיון והכרעה

6. לאחר שעיינתי בבקשת רשות הערעור, ובצרופותיה, הגעתי לכלל מסקנה כי דינה של הבקשה להידחות.

7. כלל הוא בשיטת משפטנו, כי בקשת רשות ערעור תתקבל במשורה, ואך במקרים המעוררים שאלה משפטית כבדת משקל או סוגיה עקרונית רחבת היקף, החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים לבקשה, וכן במקרים ייחודים וחריגים בהם קיים חשש מפני עיוות דינו של המבקש או משיקולי צדק כלפיו (רע"פ 5509/13 סלימאן נ' מדינת ישראל (20.10.2013); רע"פ 5629/13 פלאח נ' הוועדה המקומית לתכנון ובניה - עיריית מגדל העמק (15.10.2013); רע"פ 6652/13 עוזאני נ' מדינת ישראל (14.10.2013)). לא נטען בבקשה, כי היא מעלה שאלה משפטית או ציבורית רחבת היקף, ולפיכך יש לבחון את השאלה, האם יש להעניק למבקש רשות ערעור משיקולי צדק. סבורני, כי חרף טענתו של המבקש, לפיה מעוררת בקשתו סוגיה "אנושית-מצפונית", המצדיקה עריכת דיון ב"גלגול שלישי" בעניינו, לא מצאתי כי עולים מן הבקשה נושאים המעוררים שיקולי צדק, שבגינם יש להורות על דיון כאמור. אכן, אין עוררין על כי נסיבות חייו של המבקש אינן פשוטות כלל ועיקר, ואולם אין בהן בכדי להצדיק או למתן את חומרת המעשים בהם הורשע. זאת בעיקר נוכח העובדה, כי אין זו הפעם הראשונה בה מורשע המבקש בגין ביצוע עבירות פליליות, מעין אלו.

יתר על כן, בקשתו של המבקש נסבה סביב חומרת עונש המאסר אשר הושת עליו. הלכה היא, כי, ככלל, אין די בטענות לעניין חומרת העונש, בכדי להצדיק מתן רשות ערעור, בפני בית משפט זה, אלא אם מדובר במקרים בהם העונש חורג באופן קיצוני ממדיניות הענישה המקובלת והראויה בעבירות דומות (רע"פ 4544/13 ניסים נ' מדינת ישראל (15.10.2013); רע"פ 5165/13 בבלי נ' מדינת ישראל (20.8.2013); רע"פ 5139/13 מזרחי נ' מדינת ישראל (19.8.2013)). אין זה המקרה בנידון דידן. עברו הפלילי המכביד של המבקש, לרבות בתחום התעבורתי, מלמד על כי המבקש אינו נרתע מלעבור על החוק, פעם אחר פעם, תוך העמדתם של חיי אדם בסיכון, לרבות את חייו שלו, ותוך זלזול מופגן בחוק. לפיכך, הגעתי לכלל מסקנה, כי בדיון החליטו הערכאות הקודמות כי יש למצות את הדין עם המבקש, ולהטיל עליו עונש מאסר בפועל לתקופה ממושכת, תוך הפעלת עונש המאסר המותנה במצטבר.

8. אכן, יש לקוות כי מאמצי השיקום של המבקש ישאו פרי, והלה יירתם בכל מאוודו לתהליך הטיפול, על מנת להפיק את המיטב מהמסגרות הטיפוליות, אשר יעמדו לרשותו, במהלך מאסרו בכלא "חרמון". יצוין, כי אין בידי לקבל את טענתו של המבקש, לפיה תקופת מאסרו עלולה לגדוע את מאמצי שיקומו, ואפשר כי ההפך הוא הנכון. עיון בתסקיר המבחן ובחוות הדעת הפסיכולוגית, שניתנה בעניינו של המבקש, מגלה כי שיקומו של המבקש מצריך "מסגרת סגורה, מציבה גבולות וסמכותית", כלשונו של שירות המבחן, או "מסגרת שיקומית אינטנסיבית", כדעתו של הפסיכולוג המומחה. כזכור, הפעם היחידה בה הצליח המבקש להתמיד בהליך שיקומי, הייתה בעת תקופת מאסרו בכלא "אופק", כשאז השלים, לדבריו, 10 שנות לימוד. הנה כי כן, אפשר שדווקא המסגרת הטיפולית הסגורה והאינטנסיבית בבית הסוהר, תצליח במקום בו כשלו תוכניות שיקום אחרות, ותפתח בפני המבקש דלת לחיים נורמטיביים, לאחר שחרורו מהמאסר. כולי תקווה כי אכן כך יהיה, לתועלתו של המבקש עצמו ולתועלתה של החברה בכללותה.

9. לאור האמור, הנני דוחה את בקשת רשות הערעור.

ניתנה היום, כ"ד בחשון התשע"ד (28.10.2013).